

ESPERANTO U NOVINAMA

NOVO DOBA

I

JADRANSKI DNEVNIK

SPLIT, 1920. - 1939.

Obradio:

Josip Pleadin, studeni 2020.

Esperanto. Neki prijatelji Esperanta, koji se već davno proširio po čitavom svijetu, htjeli bi i u Splitu otvoriti tečaj, pa se obraćaju ovim putem, ne bi li koje društvo, koje ima prikladne prostorije, htjelo ih ustupiti dvaput na nedjelju po 1 sat u večer. Društvo, koje bude sklono tomu, umoljeno je da ostavi svoju adresu u knjižari V. Jurić u Splitu.

(Novo doba br. 239, 22. 10. 1920., str. 3)

Tečaj za učenje esperanta. Savez priv. namještenika pozivlje članove (a i nečlanove), koji žele učiti esperanto, neka dodju na sasatanak dne 21. tek. u 7 sati na večer u društvene prostorije, Narodni trg br. 4 I. pod, ede se konačno sporazume o danima kada će se održavati tečaj.

(Novo doba br. 286, 20. 12. 1920., str. 3)

Rubrika "Iz svijeta": **Esperanto u kazalištu.** Povodom XIII. međunarodnog esperantskog kongrea u Pragu, davala se je u kazalištu na Vinogradima "Noć na Karlšteinu", Steinberg, a glumili su diletanti vješti esperantu. To je prvi puta, da se u kazalištu daje komad na tome jeziku.

(Novo doba br. 182, 12. 08. 1921., str. 2)

Esperantski klub. Pozivlju se svi esperantisti da beziznimno dodju na glavnu skupštinu koja će se održavati u pučkoj muškoj školi na Lučcu (Radovanova 7) dne 8. aprila u 7 sati na večer. Novi tečaj Esperanta počinje u istim prostorijama na 7. aprila u 7 sati na večer. Upise prima knjižara Jurić. Poblize na oglasima.

(Novo doba br. 75, 31. 03. 1922., str.2)

Esperantski klub u Splitu priredjuje u subotu 3. juna u 8 sati na večer u prostorijama Pučke štedionice na Lučcu svoju prvu familijarnu zabavu s predavanjem, muzikom i predstavom. Pozivlju se Esperantisti i prijatelji Esperanta, da što mnogobrojnije pristupe. Gosti dobrodošli. Ulazne cijene: sjedala 4 din. stajanje 2 din.

S obzirom na predstojeći osnutak Jugoslavenskog Esperantskog Saveza neka svi istomišljenici iz pokrajine jave svoje adrese upravi kluba: Palmira 9, Split, gdje se mogu naručiti nove gramatike Dra Maruzzi (s poštarinom preporučeno 12 din.). - Odbor.

(Novo doba br. 125, 02. 06. 1922., str. 4)

Esperanto. Najavljeni tečaj počimlje večeras u 7 sati. Poblize na oglasima. Upisivanja prima i Jugoslavenska Knjižara (Žeželj) sve do 8. oktobra.

(Novo doba br. 224, 02. 10. 1922., str. 3)

Esperantski klub u Splitu. Po uzoru drugih naprednih gradova utemeljio se je u proljeće ove godine i u našem gradu esperantski klub, svrhom da udruži prijatelje međunarodnog pomoćnog jezika Esperanta te da potakne osnutak sličnih klubova u Dalmaciji. Premda je ispočetka bilo mnogo poteškoća, bilo stoga što šira publika nije razumjevala kulturnu svrhu ovog mladog društva, bilo što su ponegdje i same vlasti bile protivne Esperantu, jer da je to tobože boljševički jezik, ipak je ustrajnom i tihom radu naših Esperantista napokon uspjelo, da rasprši predrasude kojim su mnogi susretali ovaj pokret, pa da i kod samih vlasti svojim korektnim držanjem steče ipak nešto simpatije. Počam od 1921. počelo se održavati ajvne tečajeve, koji su urodili dobrim plodom, a to najbolje dokazuje tatistika Eperantista u Splitu: koncem 1920. = 22, koncem juna 1921. jest 33, a koncem juna 1922. - 54. Nego ovaj klub nije se samo ograničio na Split, već je razvio i u ostalim mjestima živu djelatnost. U Sinju i Omišu održao je dva uspjeta javna predavanja, iza kojih su se i tamo otvorili esperantski tečajevi sa

priličnim brojem pohadjača. I društveni se je život vrlo lijepo razvio: priredjeni su izleti na izvor Jadra, Klis, Prizinicu, Mosor i Kozjak; nekoliko društvenih zabavica i šetnja u okolicu kao i posjeti nekolicine stranih esperantita vanredno su podigli t. zv. nutarnju ideju, osjećaj koje oduševljuje i potiče na daljnji rad i uspjehe. U našoj državi je esperantski pokret iza Zagreba najjači u Splitu, ponovo radosna činjenica, koja služi na čast našem gradu, čiji stanovnici, ljubitelji širokih horizonata i u ovom kulturnom nastojanju dokazuju, da ne zaostaju za većim i bogatijim centrima. Malo na dana još dijeli od početka novog intenzivnog djelovanja naših esperantista, a da su zbilja pohvale vrijedni, dosta je svakomu, da samo pogleda izložbu raznih časopisa, knjiga i dopisnica iz cijelog svijeta u Jugoslavenskoj Knjižari (Žeželj). Peti tečaj međunarodnog pmoćnog jezika Esperanta, koji se otvara dojučer sedmice, daje svakomu lijepu prigodu da ga vrlo jeftino u samo 3 mjeseca nauči. Iza svršenog tečaja svak će u Esperantskom klubu naći prilike, da govori, da se usavrši i da se dopisuje s kojim god narodom i zemljom. Ko želi da nauči Esperanto neka ne oklijeva, jer će se god. 1924. drugi kongres jugoslavenskih esperantista držati u Splitu.

(Novo doba br. 225, 03. 10. 1922., str. 5)

Od jednog protuesperantista primamo ove retke: U vezi članka u današnjem "Novo Doba": "Esperantski Klub u Splitu", u interesu splitske publike, imam čast da Vas upozorim na slijeće: Veliki njemački pisac i naučenjak Oskar A. H. Schmitz u polemici sa monistom Ostwaldom piše u svojoj knjizi "Die Weltanschauung der Halbgebildeten", četvrto izdanje (1914., München, Georg Müller), strana 45: "Razumije se samo po sebi, da se Ostwald bori za "svjetski jezik" Esperanto, za ovo pokvareno i kržljivo španjolski, koji "jezik", kad ga čuješ čini ti se kao da su tri crnačka plemena gazdovala sa španjolskim. Spominje te na ono užasno engleske pidginenglish, kojim se služe kineski kuli, te i služi za istu svrhu: brzo sporazumjevanje niskih bića o stvarima žderanja. Svaki je jezik posrednik duše. Nu kako izgleda duša Esperanta? Kao duša čovjeka bez uspomena iz djetinjstva i mladeži, bez jake i bogate moževnosti, koja sa nekoliko stalnih fraza može baš još da zadovolji najprimitivnije potrebe tjelesnog opstanka. Da li zaista kulturni čovjek može da pomisli da će jedna.... (nedostaje kraj teksta)

(Novo doba br. 226, 04. 10 1922., str. 2 i 3)

Protiv Esperanta. Kao odgovor na članak pod ovim naslovom, neka mi je dozvoljeno primjetiti: Svaki pokušaj za zbliženje između različitih naroda mora naravno da se najsrdačnije pozdravi. Nema sumnje da su pisci i ličnosti koje navadja g. protivnik, pošli iz ovog principa. Međutim, da Esperanto nikako neće poslužiti pravome (t.j. kulturnome) približenju, o tome nema sumnje jer, ono što je tako izvanredno skupocijeno i korisno kad se nauči jedan jezik, nije fakat, da se prisvajaju nove riječi, nego: novi pojmovi! Ovo može amo onaj potpuno da shvati, koji zaista dobro govori više jezika. Onaj koji n. pr. poznaje Dickensa u originalu, zna da se njegov tipično engleski humor nemože nikako prevesti u koji drugi jezik; "Luise" od Vosa, "Herman und Dorothea" od Goethea neće biti pristupačni onome, koji nije shvatio dušu njemačkoga jezika. Sjajne stvari našega Stevana Sremca, u prevodu, gube ono što je najbolje i najladje u njima, a sve ovo baš zato, jer se sa drugim jezicima ne može uvijek naći ekvivalente za iste pojmove, iste riječi. Ovo se može srađivati a krugovima koji nisu tačno koncentrični: Svaki novi krug koji malo nadvišava predašnji, znači za nas proširenje naših pojmova, našeg horizonta" - veli Schopenhauer, poznavao starih i mnogih novih jezika. Iz ovih razloga, svaki prevod mora da ispadne netačan i nepotpun: "traduttore, traditore". Djeca, kelneri i crnci - kako što je poznato - vrlo lako uče jezike, t. j. brzo prisvajaju ono što im je potrebno za svakodnevni primitivan život i što odgovara njihovom niskom horizontu. Tko dakle nema vremena i nije sklon da mnogo više izrazi u jednom novom jeziku od onog što govori kelner jednog internacionalnog hotela ili crnac u svom "engleskom", taj neka slobodno uči Esperanto. Ovaj

će mu jezik biti vrlo dobro sredstvo u običnom dnevnom i trgovačkom saobraćaju. Raznoliku svjetsku literaturu međutim, ovo jedinstveno blago i neosporivu svojinu pojedinih naroda, u kojoj su najpreuzvišeniji duhovi sedimentirali ono što je najbolje, prevesti u esperanto, pa onda misliti to da se u ovom jeziku može doći samo i blizu ovim duhovima: to je greh prema kulturi! Nije to ni tako lako ni tako udobno udešeno, kako to i gg. Esperantisti sebi utvaraju. Jezik nije nešto vještačkoga, nešto samovoljnoga, nego nešto strogo razvijenoga, kao i sve u prirodi; on proizlazi iz najbitnijih unutrašnjih uvjeta jednog naroda: postao je, rasao i procvjetao, duh je njegovog duha, biće njegovog bića i samo ustrajna marljivost i aprofondiranje njegove suštine mogu nam otvoriti vrata k onome novom svijetu, koji sačinjava svaki drugi jezik. Aucune Valeur sans energie!

(Novo doba br. 231, 10. 10. 1922., str. 5)

Zabava esperantista. Preksinoć je održana zabava esperantista u slavu rođendana auktora međunarodnog pomoćnog jezika dra. Zamenhofa. Publika je pokazala interesa za njegovu ideju zbliženja svih naroda te se u lijepom broju odazvala zabavi. Program je bio izveden na opće zadovoljstvo publike. Učitelj mjesne esperantske škole gosp. Rupčić održao je spomen slovo o radu dra. Zamenhofa, u kojem je lijepim riječima istakao njegova nastojanja oko zbliženja naroda. O samom esperantu istakao je kako on ne mije biti nikakav neprijatelj domaćih jezika nego da on mora biti uspješni pomoćnik u sporazumijevanju naroda, jedna spoljašnja veza između njih. Ova ugodna i čedna zabava pokazala je da se u našem gradu budi interes za Esperanto.

(Novo doba br. 289, 20. 12. 1922., str. ___)

Ključ Esperanta. Po uzoru naprednijih naroda je prije rata vrlo agilno esperantsko društvo "Stelo Bosnia" u Sarajevu bilo izdalo "Ključ Esperanta" to jest veoma malu knjižicu sa cijelom strukturom Esperanta i riječnikom. Oživjeli esperantski pokret iza rata nije mogao, da se raširi kod na onoliko, koliko u drugim državama, baš uslijed pomanjkanja tog "Ključa", koji se je međutim sasvim rapačao. Poznato je kako se je Esperanto kod na najbolje uvriježio u Zagrebu, gdje je Esperantsko društvo razvilo živu djelatnost, kojoj e ima zahvaliti, da se je ovaj međunarodni praktični jezik u kratko rasprostranio diljem čitave Jugoslavije. Društvo Esperantista u Zagrebu štampalo je u zadnje vrijeme četiri esperantske knjige u Kr. Zemaljskoj Tiskari. Zbog tehničkih poteškoća "Ključ" se nije mogao štampati u Zagrebu, pak je jedan od oduševljenih zagrebačkih esperantista g. Magić napokon uspio te ga dao štampati u Njemačkoj. Bez dvojbe izdanje "Ključa Esperanta" znači veliki korak naprijed u našem domaćem esperantskom pokretu, koji je zanosnim valom obuhvatio i našu Dalmaciju. Svak, ko želi, da se pobliže upozna s ovim jednostavnim međunarodnim jezikom, trebao bi da samo površno pročita "Ključ Esperanta". Nabavlja se u Jugoslavenskoj knjižari (Žeželj); cijena 5 dinara.

(Novo doba br. 100, 30. 04. 1923., str. 5)

Izmjena dječjih slikarija. Esperantski klub u Splitu primio je od delegata univerzalnog Esperantskog udruženja u Tokiu gosp. Morizo Ga lijedeće pismo, koje u prevodu glasi: "Po nalogu uzgojnog odsjeka pokrajinskog ureda u Jamanaši u Japanu a birem crtarija i slikarija po naravi, po medilima, dekoracijama itd. izradjene od djece pučkih škola iz cijelog svijeta. U zamjenu za to poslaće pošiljačima crtarije japanske djece, koje će se skupiti po cijelom Japanu. Crtač neka svojeručno napiše ime osobe, razreda, škole, mjesta, zemlje, godišnju dob (spol) i nadnevak crtarije. Prevod pak toga neka pošiljač napiše na posebni komad papira na Esperantu - a ako to nije moguće na njemačkom, francuskom ili engleskom jeziku. Lijepo molim da mi se te crtarije pošalju najdalje do konca jula 1922."

Toplo se preporuča našoj javnosti, da se u što većem broju odazove gornjem pozivu

te da crtarije pošalju na gosp. Morizo Go, Del. UEA, 16 - V. Kimatači. Aojama. Tokio. Ko pak želi, može da te crtarije pošalje i preko Esperantskog kluba u Splitu, Palmina ul. 9. III. Za eventualne informacije o Esperantu nek se priloži marka ili dopisnica. - Esperantski klub u Splitu.

(Novo doba br. 144, 27. 06. 1923., str. 5).

Esperantistima i prijateljima Esperanta u Dalmaciji. Esperantski pokret, koji malo po malo, postepeno i sigurno osvaja čitav svijet, nije ostao bez odaziva u našoj Dalmaciji. Na I. om kongresu jugoslovenskih Esperantista, koji se je koncem jula t. g. održavao u Zagrebu, jednodušno je prihvaćen predlog dalmatinskih Esperantista da se dojučeršnji kongres obdrži u Splitu.

Svima Vam je pozanto, da smo velikom mukom pravili prve korake, svak od Vas zna s koliko je poteškoća bio kopčan početak ovog pokreta osobito kod nas, gdje jioš mnogi nijesu na čistu, kakove se sve ideje kriju pod imenom Esperanta. Pobornici smo jedne velike ideje, braćo, koja ne ide zatim, da zamijeni narodne jezike, nego da Esperanto bude **drugi pomoćni međunarodni jezik za svakoga**; pristaše smo jednog uzvišenog humanitarnog pokreta, koji omogućujući direktno sporazumijevanje između pojedinih naroda s narodom, hoće da nestane razmirica između pojedinih naroda, te da svi u skaldu poradimo za dobrobit čovječantva.

Vodje su esperantskog pokreta iz svih krajeva naše domovine na I. kongresu u Zagrebu osnovali Savez jugosl. Esperantista, koji u prvom redu ima da okupi sve naše Esperantiste, koji su dosada bez organizacije bili nemoćni da javno suradjuju za kulturni napredak našeg naroda. Dužnost je dakle svih naših istomišljenika, da se skupe i da u svakom mjestu proade na širenju Esperanta otvaranjem tečajeva, organizovanjem izleta i zabava.

Apelujemo na sve istomišljenike diljem Dalmacije, osobito pak na naše povjerenike, da nas mjesečno izvješćuju o svom radu ili o svojim nakanama i željama, a mi ćemo natojati da im sa svim raspoloživim silama budemo pri ruci.

Nastojte, da svaki skup Esperantista naruči po nekoliko primjeraka "Ključa Esperanta" i da svaka knjižara na vidnom mjestu izloži te izvrsne i praktične knjižice, jer je to najbolje redstvo da širu publiku osvjedočite o vanrednoj lakoći jezika Esperanto, oji Vam otvara čitav svijet, te nas tavlja u neposredni doticaj sa svim mogućim narodima i zemljama.

Svaki od Vas neka je svijestan toga, da je Esperanto važni kulturni faktor u svjetskoj civilizaciji i u izmirenju ljudskog plemena. Svaki od Vas nek bude Prometejom te velike ideje u svom mjestu, pa da ni mi ne zaostanemo u širenju Esperanta za velikim anrodima, gdje se ovaj jezik već pomalo uvadja u javni život. Radimo i nadajmo se.

Esperantski Klub u Splitu.

(Novo doba br. 221, 25. 09. 1923., str. 5)

Esperantski klub u Splitu priredjuje u nedjelju 16. o. mj. u prostorijama kavane na Novoj Obali Esperantsko Veće s plesom. Birani program. Koncertira orkestar vojničke glazbe. Početak u 7 i po sati. Odbor.

(Novo doba br. 286, 14. 12. 1923., str. 4)

Esperantski klub održat će na 21. t. mj. svoju III. glavnu skupštinu u novim prostorijama (Botičeva Poljana 2. III). Početak u 19 sati. Radi važnosti dnevnoga reda pozivlju se svi Esperantisti i prijatelji Esperanta da što mnogobrojnije pristupe. - Uprava.

(Novo doba br. 12, 16. 01. 1924., str. 12)

Esperantski klub u Splitu doskora navršava drugu godinu svog opstanka. Kulturnu svrhu ovog mladog društva nije žalibože svak razumio, pa je u početku svog djelovanja čedni rad

naših Esperantista nailazio na mnoge poteškoće. Nego vrijeme sve liječi, te je razvojem prilika klub Esperantista u našem gradu stekao mnoge simpatije, a u pokrajini vrle pomagače. Pojava esperantskog kluba u Janjini ima važno značenje u esperantskom pokretu u Dalmaciji. Sav se je Pelješac zanio ovom lijepom idejom i dao je pobude osamljenim Esperantistima u drugim mjestima južne Dalmacije, da ne sustanu u započetom radu. Pokret je neopaženo brzo prešao u Dubrovnik, Korčulu i druga manja mjesta. Dubrovnik je sada novo žarište Esperanta, a naši su Esperantisti tamo razvili takav rad, da im splitski drugovi moraju zaviditi. Teško je u malo riječi opisati zanos i oduševljenje, kojim se odlikuju Esperantisti u Dalmaciji bilo u Zagorju bilo na Primorju. Skromni će njihov rad pun samopregora i požrtvovanja iznijeti pobjedu, a zelena će zvijezda mira i ljubavi ponosno zablistati na II-om jugoslavenskom esperantskom kongresu u Splitu idućeg ljeta.

(Novo doba br. 84, 09. 04. 1924., str. 5)

Rubrika: *Zrnje*: **Gorki o esperantu**. Uoči esperantskog kongresa u Splitu, donosimo ovdje mišljenje čuvenog ruskog pisca Maksima Gorkoga o Esperantu:

Konservativni krugovi još uvijek hoće da dokažu kako je esperanto utopija. Živa realnost koja se razvija po zakonima evolucije ne brza, ali uvijek tim odlučnije, suzbija argumente konservativaca. Prije 40 godina većina je ljudi držala električnu snagu ludom izmišljotinom i "besmislenom utopijom"; prije 20 godina bilo je zrakoplovstvo posmatrano "utopijom"; telefon bio je takodjer jedna "utopija" ostvarena ljudskim umom; bezžični brzovjav bio je takodjer ludost. Ali ostajući uvijek pobjednikom u borbi s misterioznim silama prirode, naš neumorni duh postaje sve smioniji i riješava izmišljotine i pitanja sve "utopističkija", sve "besmislenija". Kulturna historija rječito nam govori, da su najnužniji vodiči ljudstva uspjeli oživotvoriti mnogo ludih "utopija", i sve češće te ludosti sna postaju korisne hipoteze znanosti. Sada pristupaju oživotvorenju utopije mnoge hiljade i milijoni ljudi... i sada je jedinstveni međunarodni jezik potreban čovječanstvu više nego ikada prije.

Kaže se: jezik se ne razvija umjetno. Ja nisam esperantista, ali ja znam da ovaj umjetni jezik koji se razvija veoma brzo, postaje posve prirodnim, jer on odgovara potrebi sadašnjeg čovječantva da nadje i da stvori zajednički razumljiv jezik. Još god. 1910. moj znanac Jakutskij Aleksej Semonovič putovao je kroz cijelu Evropu ne poznavajući ni jednog od evropskih jezika govoreći samo esperanto. On je to učinio da se osobno uvjeri o razvitku "umjetnog jezika". Gotovo u svakom gradu našao je organizaciju esperantista, esperantističke hotele, novine, literarne spise - a poglavito je bogata na tim organizacijama Italija i lučki gradovi. Ja sam duboko osvjedočen da je organizirana volja naroda posve sposobna da učini od "umjetnog" jezika jedan prirodni jezik. Zar nije sva naša kultura nešto "umjetno"? Ipak smo doživjeli vrijeme da se samo nekulturan čovjek čini neprijateljskim našim ciljevima i škodljiv progresu daljnjeg razvitka kulture. Zbog pobjede kulture, stvaramo revoluciju, trošimo svu snagu našeg duha, naše volje, žrtvujemo našu osobnu volju, naš život. Zar se može poricati da će jezik jedan za sve, dati snažan poriv procesu kulturnog razvitka? Ne može. Dakle, valja priznati da je potreban nalaz i proširenje takova jezika.

(Novo doba br. 194, 22. 08. 1924., str. 3)

Rubrika: Gradska kronika: **II. Jugoslavenski Esperantski kongres** otvara se svečano u Splitu, u subotu, dne 23. o. m. u 10 sati prije podne, u foyeru Nar. Kazališta.

(Novo doba br. 194, 22. 08. 1924., str. 4)

Osvrt na rad naših Esperantista. Lijepi uspjeh II. kongresa jugoslovenskih Esperantista u našem gradu bio je naravna posljedica dobro organizovanog lanjskog I. kongresa u Zagrebu te široke propagande koju su splitski Esperantisti razvili. Bez dvojbe je tom uspjehu

mного doprinio prošlogodišnji osnutak Saveza Jugoslovenskih Esperantista u Zagrebu pod umnim vodstvom zaslužnog pionira dra. Maruzzi-a i hvalevrijedni neumorni rad dra. J. Domca, energičnog predsjednika Društva Zagrebačkih Eperantista i urednika glasila jugoslavenskih Esperantista "Konkordo" u Zagrebu. Žalibože rad I. kongresa nije našao odjeka u Beogradu, gdje lani poprimljene rezolucije još leže neriješene kod raznih ministarstava. Iz izvještaja Lige iznesenog na II. kongresu u Splitu ipak proizlazi, da je esperantski pokret u prošloj godini znatno ojačao, tako da je u Ligi 15 klubova od 602 člana i da se u cijeloj zemlji održao 21 tečaj sa 596 pohađjača.

Osobito u posljednje vrijeme pokret vrlo liepo napreduje od kada je u Zagrebu osnovan Radio-Klub, čiji je revni tajnik glavom naš dr. Maruzzi. Nego žalibože ne može se svuda u zemlji konstatovati takav napredak, što u glavnom zavisi o nespretnosti vodja i o zaprekama koje na svakom koraku prave državni organi. Baš zbog toga, što je Esperanto do sada imao najviše pristaša u radničkom staležu, imao je ovaj pokret osobito u Dalmaciji mnogo okapanja s policijom i žandarmerijom. Uprkos tome što su Esperantski Klubovi kod nas strogo neutralni, na vanpolitičkoj i vanvjerskoj bazi, svejedno teškoće dolaze najvećma od državnih organa i neupućene publike. II. je kongres Esperantista u Splitu podvrgao oštroj kritici takav postupak vlasti te je jednoglasno zaključen, da se Savez naših Esperantista obrati Ministarstvu Unutrašnjih Djela, u vrhu da se stane na put daljnjim šikanacijama policije i žandarmerije.

Splitski je kongres odlučio, da se obrati i na Ministarstvo Pošte i Telegrafa, e da Esperanto bude smatran jasnim jezikom te da se može upotrebljavati kao i drugi nacionalni jezici za telegrame.

Dubrovački je istomišljenik Monić iznio pred kongres pitanje o ustanovljenju Esperantskog Instituta za Jugoslaviju, koji bi morao da bude najveći forum Esperantskog pokreta u zemlji i da izdaje sposobnim Esperantistima koji odgovore zahtjevima ispitne komisije, svjedodžbe da mogu predavati Esperanto. No pošto je taj institut još preuranjen, s obzirom na još nedovoljni pokret Esperanta kod nas, odložena je odluka za dođući kongres.

Kongres je preporučio voditeljima tečajeva propagiranje unutrašnje ideje Esperanta t. j. ljubavi prema svim ljudima bez obzira na narodnost te da ulože više brige za ostvarenje tečajeva za djecu u pučkim školama po engleskom uzoru i u trgovačkim krugovima.

Raspravljalo se o propagandi Esperanta po jugoslavenskom novinarstvu, pri čemu je dr. Domac primjetio, da kod Esperantista vlada preveliki idealizam, a da se na stvar može gledati i sa realne strane, što osobito vrijedi za štampu.

Pošto dođući kongres nije bio pozvan od nijednog Esper. kluba u zemlji, to će Savez Jugosl. Esperantista sazvati za dođuću godinu samo tehničku konferencu, na koju će klubovi poslati svoje delegate.

Karakteristično je da su se radne sjednice II. kongresa jugoslovenskih Esperantista vodile potpuno na Esperantu, što je zadovoljstvom istakao predstavnik Esperantista iz Danziga g. Jan Fethke u svom oduševljenom pozdravnom govoru pri koncu kongresa.

Jugoslovenski Esperantisti mogu da se s pravom ponose splitskim kongresom, ovom svjetlom tačkom svog teškog rada te da smjelo i srčano gledaju u bolju budućnost koja ne će i ne može izostati, kad su njihova srca duboko prožeta svetom vatrom vjere, ljubavi i nade.

Splitski pak Esperantisti koji su ovaj kongres tako lijepo organizovali, da su svi učesnici bez iznimke sobom ponijeli najljepše dojmove o Splitu i Dalmaciji, neka budu sigurni da će od sada naići na mnogo više razumijevanja u svim slojevima našeg naroda, jer takav kulturni rad ne može ostati bez priznanja. Flor.

(Novo doba br. 202, 31. 08. 1924., str. 9)

Rubrika: *Esperanto*: **Odjek Esperantskog Kongresa**. Gotovo sva domaća štampa donosi detaljne izvještaje o uspjehu kongresa Esperantista u našem gradu te osobito ističe

odlične strane goste, koji su kongresu učestvovali i sobom ponijeli iz Splita i Dalmacije najljepše utiske.

Propaganda za Dalmaciju. Mjesni se je Esperantski Klub, prigodom Kongresa Esperantista, sporazumio s drom J. Domcem, predsjednikom zagrebačkog Esperantskog Društva i urednikom glasila jugoslovenskih Esperantista "Konkordo" u Zagrebu i g. Teom Jung, urednikom najraširenijeg Esperantskog tjednika "Esperanto Triumfonta" u Koelnu, tako da će od sada unapred u tim novinama izlaziti češće propagandni članci o Dalmaciji sa slikama, koje su već na raspolaganje stavili "Jadranska Straža" i Putnički Ured. Mi se od srca radujemo ovoj zgodnoj reklami za naš grad i našu Dalmaciju pa se nadamo, da će naši Esperantisti tim hvalevrijednim zauzimanjem oko upoznavanja naše zemlje po esperantskom svijetu mnogo doprinijeti, da se opet podigne saobraćaj stranaca u Dalmaciji.

Putnički će ured ovih dana početi razasijanjem prospekta o Splitu na Esperantu svim važnijim Esperantskim klubovima na svijetu.

Esperantski časopis "Konkordo" glasilo jugoslovenskih Esperantista u Zagrebu stoji u pretplati godišnje 36 dinara, polugodišnje 18 dinara. Naručbe sa iznosom prima Esperanto Informejo, Split, Palmina ulica 9. Tjednik "Esperanto Triumfonta", stoji po broju 4 dinara. Prodaje se kod g. J. Casolini, Botičeva Poljana 2.

(Novo doba br. 203, 02. 09. 1924., str. 5)

Problem međunarodnog jezika i Esperanto. Propagandistička je literatura na polju Esperanta kud i kamo razvijenija kod drugih naroda nego li kod nas. U Jugoslaviji je esperantski pokret još dosta mlad, u većini mjesta još tek u zametku, pak esperantska društva posvećuju najviše pažnju svom unutrašnjem djelovanju. Lani osnovani Savez Jugoslovenskih Esperantista u Zagrebu tek proučava i daje direktive svim društvima u zemlji za što bolji upjeh u radu te nastoji da pokret u Jugoslaviji što više ojača i dobije konkretnije oblike. Mladi je Esperantski Klub u Dubrovniku učinio iznimku u šablonskom radu ostalih naših klubova. Čim se je prilično ojačao, dao se je na izdavanje propagandističkih djela. Nedavno je objelodanio izvještaj o radu trgovačke međunarodne konferencije, koja se lani u Veneciji bavila pitanjem uvadjanja Esperanta u trgovine a sada je najavio novu brošuru: "Problem međunarodnog jezika i Esperanto" od Dr. T. Velnića.

Pisac je ovih redaka imao prigode, da pročita prvi dio te brošure u manuskriptu te se je uvjerio, da Dr. Velnić potpuno poznaje interesantni predmet i da ga je vrlo lijepo obradio. Brošura će izaći dojučeg mjeseca, imat će 90 str. u manjoj oktavi, a zapadat će oko 12 din.

Pošto mi na našem jeziku još nemamo slične knjižice, a sadržaj je njezin veoma zanimiv, preporučamo je najtoplije voditeljima esperantskih tečajeva i svima, koji se za to pitanje interesiraju. Narudžbe prima Esperanto Informejo, Palmina 9, Split ili Esperanta Klubo, Dubrovnik.

(Novo doba br. 215, 16. 09. 1924., str. 3)

Esperantski Klub priredjuje za svoje članove, te prijatelje Esperanta predavanje o radiotelegrafiji, u subotu 11. ov. mj. u 19 1/2 sati u pučkoj školi u gradu (Botičeva Poljana 2). Predava se u hrvatskom jeziku.

(Novo doba br. 237, 11. 10. 1924., str. 4)

Tečajevi za učenje Esperanta. Upisivanje se obavlja danas utorak i u subotu 8. t. mj. za muške, te u četvrtak 6. t. mj. za ženske u 19 sati u pučkoj muškoj školi na Botičevoj Poljani br. 2. - Esperantski klub.

(Novo doba br. 258, 05. 11. 1924., str. 9)

Tečajevi za učenje Esperanta. Dojduće sedmice otvorit će se najavljeni tečajevi za učenje Esperanta i to jedan u utorak 11. t. mj., drugi (isključivo za gospodje i gospodjice) u četvrtak 13. t. mj. Oba tečaja traju tri mjeseca po 2 sata sedmično. Taksa za čitavi tečaj 30 dinara. Upisivanje na 6 i 8 t. mj. u 19 sati u pučkoj školi na Botičevoj Poljani ili dnevno u dućanu g. J. Casolini na Botičevoj Poljani. - Esperantski Klub.

(Novo doba br. 260, 07. 11. 1924., str. 4)

Esperantski tečaj za radnike otvara se u ponedjeljak 19. t. mj. u Pučkoj školi na Botičevoj Poljani u 19 sati. Upisivanje prije početka tečaja.

(Novo doba br. 12, 16. 01. 1925., str. 5)

Esperantski tečaj za željezničare otvoren je sinoć na kolodvoru uz prisustvovanje šefova jedinica i mnogobrojnog željezničkog činovništva. Osobita zasluga za ostvarenje ovog tečaja ide zauzetnog upravitelja prometne uprave g. inž. Narića. Ovo je u našoj državi drugi tečaj Esperanta za željezničare. U Zagrebu postoji već jaki klub Esperantista željezničara, kojemu je prošlogodišnji Univerzalni Kongres Esperanta u Beču povjerio za 3 godine vodstvo Međunarodnog Saveza Esperantskih željezničara.

(Novo doba br. 75, 29. 03. 1925., tr. 5)

Esperantski Klub pozivlje one članove, koji su voljni da se u ponedjeljak priredi izlet, na sastanak u subotu u 19 sati u klubskim prostorijama. - Uprava.

(Novo doba br. 86, 11. 04. 1925., str. 5)

Esperantski klub javlja svojim članovima i prijateljima, da će prigodom trogodišnjice svog opstanka prirediti u prostorijama Narodne Ženske Zadruga u subotu dne 2. maja kućnu zabavu sa biranim programom. Početak u 20 sati.

(Novo doba br. 101, 30. 04. 1925., str. 5)

I. Radio-Amaterski Kongres i Esperanto. Na I-om međunarodnom kongresu Radio-Amatera, koji se je od 14-19. aprila t. g. održao na znanstvenom fakultetu Sorbonne u Parizu, bilo je na dnevnom redu i pitanje o međunarodnom pomoćnom jeziku, postavljeno od American Relay League, koja broji 17.000 aktivnih članova. Na glavnoj sjednici ovog kongresa na 19. aprila poslije govora dr. Cerreta, Isbruckera, Grenkampa i Usamia (tajnika japanskog poslanstva kod Lige Naroda), od kojih su ova zadnja trojica govorila samo esperantski, kongres je jednoglasno prihvatio ovu rezoluciju:

I. međunarodni kongres Radio-Amatera konstatujući poteškoće, koje prouzrokuje raznolikost jezika u međunarodnim odnosima, odlučuje preporučiti učenje i uporabu Esperanta kao pomoćnog jezika međunarodnog radiotelefonskog saobraćaja za širenje vijesti, izvještaja ili prevode; 2. Isto se preporučuje i kod radiotelegrafskog saobraćaja u slučajevima, gdje se korespondenti nemogu razumjeti pomoću nacionalnih jezika; 3. Uslijed te odluke kongres prihvaća Esperanto kao svoj pomoćni međunarodni jezik uz uporabu narodnih jezika.

(Novo doba br. 118, 21. 05. 1925., str. 3)

Tečaj međunarodnog pomoćnog jezika Esperanta u Šibeniku. Dok se je srednja i južna Dalmacija već odavna zagrijala za ovaj praktični pomoćni jezik, koji širom svijeta slavi prve trijumfe, osobito na polju radio-telefonije i u trgovačkim krugovima, kod nas nije bilo dosad pravog interesa za Esperanto osim nekoliko sporadičnih pokušaja u Obrovcu ottrag tri godine. Napokon su se sada osokoljeni lijepim uspjehom II.og kongresa jugoslavenskih Esperantista, koji se je lani održao u Splitu, i u našem gradu okupili prijatelji Esperanta, da ni Šibenik ne

bude najzadnji u ovom lijepom kulturnom pokretu. Zauzimanjem pripravnog odbora otvorio se je 2. ov. mj. prvi tečaj Esperanta. Pošto se prilikom prvog tečaja pokazalo veliko interesovanje, to je pripralni odbor, a da bi se svima pružila prilika naučiti to korisno sredstvo, otvorio drugi tečaj Esperanta od 14-15 s. Upisivanje kao i poblize informacije u dućanu Grge Ćulera, Široka ulica.

(Novo doba br. 136, 14. 06. 1925., str. 6)

Esperantski klub u Splitu priredjuje 19. tek. u subotu kućnu zabavu za članove i prijatelje esperanta u Nar. Ženskoj Zadruzi. Početak u 7 i po sati na večer.

(Novo doba br. 309, 19. 12. 1925., str. 4)

Esperantski Klub pozivlje voje članove i prijatelja na člansko sijelo sa predavanjem u ____ mj. u 7 i po na večer. Ovakova će se sijela redovito držati svakog petka.

(Novo doba br. 52, 04. 03. 1926., str. 4)

Ministar Radić za Esperanto. Beograd, 18. G. Stjepan Radić primio je u Zagrebu predsjednika esperantista i obećao je da će esperanto uvesti u škole.

(Novo doba br. 65, 19. 03. 1926., str. 1)

Esperantski klub u Splitu priredjuje u nedjelju 9. t. mj. svoj prvi ovogodišnji izlet na izvor Jadra. Izletnici se sastaju kod Zadružnog Saveza u 6 sati jutrom a vraćaju se željeznicom u 17 sati. Istodobno se pozivaju članovi, da pristupe članskom sastanku u subotu 8 t. mjeseca u 19 i pol sati u društvenim prostorijama.

(Novo doba br. 105, 07. 05. 1926., str. 5)

Esperantski Klub priredjuje u nedjelju 22. t. mj. izlet na otočić Barbarinac. Članovi se sastaju jutrom u 8 sati pred zgradom Zadružnog Saveza.

(Novo doba br. 193, 22. 08. 1926., str. 4)

Esperantski klub drži već šestu godinu redovite tečajeve za učenje međunarodnog pomoćnog jezika Esperanto, koji se sada svo to većim uspjehom širi i po našim krajevima. Početkom je ove školske godine Esperanto uveden kod Visoke ekonomsko-komercijalne škole u Zagrebu, koja je sastavni dio univerze. Novi tečajevi za početnike otvaraju se u našem gradu u ponedjeljak dne 15. tek. mj. Informacije daje Djačka Knjižara u Krešimirovoj ulici.

(Novo doba br. 262, 12. 11. 1926., str. 4)

Esperantski tečaj se otvara u ponedjeljak 15. t. mj. Potanje informacije u Djačkoj knjižari u Krešimirovoj ulici.

(Novo doba br. 264, 14. 11. 1926., str. 5)

Esperantski klub uvadja počam od srijede 24. t. mj. redovite članke sastanke, koji će se držati svake srijede u 19 i po sati. Članovi se imaju prethodno prijaviti u Djačkoj knjižari (Krešimirova ulica).

(Novo doba br. 272, 24. 11. 1926., str. 4)

Tečaj za učenje Eperanta otvara se u četvrtak 10. tek. mj. u 19 i po sati. Obratiti se u Djačkoj Knjižari (Krešimirova ulica).

(Novo doba br. 30, 07. 02. 1927., str. 6)

Esperantski Klub otvara u ponedjeljak 7. marta o.g. besplatni tečaj međunarodnog pomoćnog jezika Esperanto. Upisivanje se obavlja u gimnaziji ponedjeljnikom i četvrtkom u 7 1/2 sati na večer.

(Novo doba br. 53, 05. 03. 1927., str. 6)

80-godišnjica ministra Biankinia. (U tom se članku spominju pozdravi, između ostalih i Jugoslavenske esperantističke lige iz Zagreba i UEA).

(Novo doba br. 207, 07. 09. 1927., str. 4)

Rubrika: *Zrnje*: **Šimunovićev Alkar na Esperantu.** Lani smo zabilježili da je svjetska nakladna knjižara F. Hirt u Leipzigu u svojoj esperantskoj biblioteci "Internacia Mondliteraturo" (međunarodna svjetska literatura) između inih pisaca svjetskog glas objelodanila i prevod Šimunovićevog "Alkara". Sada, kada je taj prevod već obišao svijetom, možemo s najvećim ponosom, da istaknemo da se je esperantska kritika jednodušno s oduševljenim zanosom izrazila o "Alkaru" i markirala vanrednu ljepotu Šimunovićevog pera. Interesantno je, da su najbolje kritike donijeli sljedeći esper. časopisi i revije: "Akle" (organ katoličkih Esperantista), Beč, Der Arbeiter Esperantist - München, Esperanto - Ženeva, Esperanto Praktik - Berlin, Heroldo de Esperanto - Köln, Holanda Esperantisto - Haag, Kataluna Esperantisto - Barcelona, Konkordo - Zagreb, Marto - Habakladran, Nordalbinger Esperanto Mitteilungen - Lübeck, La Revuo Orienta - Tokio, Sennaciulo - Paris, La Socialisto - Wien, La Kruco - Melbourne, Vegetarano - Hamburg.

(Novo doba br. 232, 05. 10. 1927., str. 6)

Esperantski Klub. Pozivlju se članovi, da pristupe predavanju u subotu 8 t. mj. u 19 i pol sati. Time se otvara niz predavanja u ovoj sezoni. Iza predavanja zabava. Društvene prostorije nalaze se u Kruševića ulica 9, prizemno. - Uprava.

(novo doba br. 234, 07. 10. 1927., str. 6)

Jučerašnje predavanje Pučkog Učilišta. Dr. Dušan Maruzzi, docent Esperanta na ekonomsko-komercijalnom fakultetu zagrebačke univerze prikazao je jučer u svojem predavanju u kratkim potezima razvoj ideje međunarodnog jezika te je spomenuvši razloge, zbog kojih svojedobno Volapük nije mogao uspjeti, prešao na Esperanto, koji je izumljen god. 1887.

Naglasivši vanrednu jednostavnost i lakoću Esperanta, čija gramatika ima samo 16. pravila bez iznimaka, nanizao je prve poteškoće u širenju, dok Esperanto nije priznavanjem Francuske Akademije Znanosti i Lige Naroda došao na realno tlo praktičnom upotrebom raznih Trgovačkih komora, svjetskih velesajmova, radia itd. Esperantski se je pokret osobito poslije rata silno razmahao po Njemačkoj, Francuskoj i Engleskoj, gdje je bio uveden u raznim školama te se je dokazalo, da djeca, koja već poznaju Esperanto mnogo lakše nauče tuđe jezike nego ona koja ga ne znaju. Esperanto nikako ne ide za rušenjem postojećih narodnih jezika, nego hoće jedino da bude sredstvom sporazumijevanja u onim slučajevima, gdje prvi nedostaju. Najjača organizacije Esperanta u Ženevi ima svoje predstavnike po cijelom svijetu te je preko iste omogućeno svakom Esperantisti, da dobije bilo što, pa i iz najudaljenijih krajeva. Međunarodni kongresi, koje Esperantisti drže svake godine, vrlo su interesantni, jer se tu ima prilike u jednom jeziku govoriti sa članovima svakog naroda. Počam od 1925. god. predavaju čuveni naučenjaci u Esperantskoj ljetnoj univerzi, koja se drži u mjestu dotičnog univerzalnog kongresa.

Vrlo je pohvalno od Pučkog Sveučilišta, da nam je u ovom važnom aktuelnom pitanju dalo mogućnost, da čujemo Dr-a Maruzzi, koji slovi kao najvažniji domaći Esperantista.

(Novo doba br. 271, 21. 11. 1927., str. 4)

Tečajevi Esperanta. U petak na 2. decembra tek. g. otvara Esperantski Klub tečaj za učenje Esperanta. Upisivanje se obavlja istog dana od 19-20 sati u društvenim prostorijama, Krušičeva ulica 9 prizemno (kraj Jezuita).

Upozoruju se članovi Esp. Kluba, da usavršavajući tečaj počinje na 7. decembra tek. godine u 19 i pol sati.

(Novo doba br. 276, 26. 11. 1927., str. 6)

Iz Esperantskog kluba. Esperantski klub u Splitu otvara u novoj godini prvi tromjesečni tečaj Esperantskog jezika u prostorijama restauracije "Lučac" vlas. g. V. Treuršića. Honorar za tromjesećec za odrasle Din. 25, za djake Din. 15. Upisivanje sleduje 17. i 18. ov. mj. (četvrtak i petak) od 7 do 8 sati na večer. - Uprava.

(Novo doba br. 15, 15. 01. 1929., str. 5)

Iz Esperantskog Kluba. Esperantski Klub u Splitu otvara ove godine svoj drugi tromjesećni tečaj svjetskog jezika Esperanto u restauraciji "Lučac" na Lučcu (vlasnost g. V. Treuršića). Upisivanje slijedi dne 11. (četvrtak) i 12 (petak) ovog mjeseca od 7 i po do 8 i po sati na večer. Školarina za cijeli tromjesećec Dinara 30, za djake polovica. - Uprava Esperantskog kluba.

(Novo doba br. 96, 10. 04. 1929., str. 4)

Esperantski klub. Obznanjuje se članstvo da će na 30. aprila o. g. u 8 sati održati Jugoslavenska Matica u Splitu u Stolnoj Crkvi zadušnice za pokoj hrvatskih narodnih velikana Petra Zrinjskog i Krste Frankopana. Nakon zadušnice bit će svečani spomen u Sokolskom Domu. Pozivlje se članstvo, da prisustvuje zadušnicama i komemoraciji. - Uprava.

(Novo doba br. 99, 29. 04. 1930., str. 6)

Esperanto na pošti. Mala kneževina Lihtenštajn uvela je esperanto kao zvanični jezik na pošti. Poštanski znakovi nose pored njemačkih napisa i prevode tih napisa na esperanto.

(Novo doba br. 142, 21. 06. 1930., str. 7)

Esperanto u Splitu. Esperantski Klub u Splitu održao je sinoć svoju glavnu godišnju skupštinu, koja je bila brojno posjećena. Ustanovilo se da esperanto i ovdje hvata dosta maha što daje pobudu za daljnji rad. Poslije izglasavanja povjerenja staroj Upravi prešlo se na izbor nove, te je izabrana slijedeća: predsjed. g. Rudolf Rubčić, potpredsjednik Ante Kragić, tajnik Marko Dominis, blagaj. Dragutin Roje, knjižničar Gjuro Lukačević. Odbornici: M. Murgić, T. Mardešić, F. Dujilo i Ratimir Mardešić; revizori: Ante Gojić i Petar Mariković, a časni sud: Ante Margetić, Ante Borčić i Ivan Ferić. Klupski sastanci drže se svake srijede u 19 i po te u poslovnici g. Kragića. Prijatelji Esperanta dobro došli!

(Novo doba br. 70, 24. 03. 1933., str. 5)

Esperanto u Splitu. Esperantski Klub u Splitu odredio je na svom redovitom sastanku od 20. o. mj., da s obzirom na nastalo jesensko doba, počme življim radom eda što više raširi ideju Esperantizma u nas. S tog pozivlje sve svoje članove na redoviti sastanak, koji će se održati dne 27. ov. mj. (srijeda) u 20 sati u prostorijama klupskog potpredsjednika g. A. Kragića, na kojem će se između ostalog odlučiti i o otvorenju novog tečaja za učenje Esperanta, pošto se opaža veliko zanimanje za Esperanto. Prijatelji Esperanta dobro došli!

(Novo doba br. 224, 25. 09. 1933., str. 8)

Esperanto u Splitu. Esperantski Klub u Splitu pozivlje svoje članove na redoviti sastanak sutra dne 25. ov. mj. u 19 sati i četvrt, na kojemu će se između ostaloga držati predavanje “El mia esperantista vivo”. Predavanje drži g. predsjednik. Prijatelji Espranta dobro došli!

(Novo doba br. 248, 23. 10. 1933., str. ?)

Esperanto u Splitu. Upozoruju se članovi Esperantskog Kluba u Splitu, da se glavna godišnja skupština održava dne 23. tek. u 20 sati u poslovnicu gosp. Ante Kragića (Plinarska ulica). Umoljava se što veći pristup. Uprava.

(Jadranski dnevnik br. 3, 23. 03. 1934., str. 6)

Esperanto u Splitu. Sinoć je Esperantski klub u Splitu održao svoju glavnu godišnju skupštinu, koja je bila vrlo lijepo posjećena, ali opazilo se da je prošle godine bilo više smisla za esperantski rad. Nakon izglasanja povjerenja i odobrenja staroj upravi, izabrana je nova i to: pretsjednik g. Rudolf Rubčić, potpretsjednik g. Marko Dominis, tajnik g. Tonko A. Mardešić, blagajnik g. Dragutin Roje, knjižničar g. Gjurio Lukačević, odbornici: gg. M. Duplančić, L. Car, V. Ivulić, V. Keglević, D. Mladinov i A. Vesanović; revizori: gg. Goić Ante, Marinković Petar i Seletković Ivo; časni sud: Borčić Ante, Margetić Ante i Vidaković Đuro. Redoviti klupski sastanci drže se svake srijede u 19 i po sati u poslovnicu samideana g. Kragića. Vivon!

(Novo doba br. 71, 23. 04. 1934., str. 8)

Esperanto u Splitu. Esperantski klub u Splitu održao je u petak na večer, dne 23. o. mj., svoju glavnu godišnju skupštinu. Nakon izglasanja povjerenja i odobrenja staroj upravi, izabrana je nova: pretsjednik Rudolf Rubčić, potpretsjednik Marko Dominis, tajnik Tonko A. Mardešić, blagajnik Dragutin Roje, knjižničar Gjurio Lukačević, odbornici: M. Duplančić, L. Car, V. Ivuljić, V. Keglević, D. Mladinov i A. Vesanović, revizori: Ante Marinković i Ivo Seletković. Redoviti klupski sastanci drže se svake srijede u 19 i po ati u poslovnicu amideana g. Kragića. Vivu!

(Jadranski dnevnik br. 6, 27. 03. 1934., str. 4)

Međunarodna esperantska konferencija o esperantu u školama i saobraćaju održaće se u Beču od 19 do 24 maja o. g. pod pokroviteljstvom pretsjednika austrijske republike g. V. Miklasa. Upućeni su pozivi svim državama za učestvovanje i očekuje se velik odaziv. S tim u vezi govorio je na radiju Beč na esperantu austrijski ministar trgovine i saobraćaja g. F. Stockinger prošle srijede 11. o. mj. a dojučer srijede govoriće inž. g. E. Petritsch o temi “Esperanto, tehnika i znanost”.

(Jadranski dnevnik br. 21, 14. 04. 1934., str. 6)

Splitski Esperantski klub, vršiće svoju zadaću, i ove jeseni otvara tromjesečni tečaj međunarodnog pomoćnog jezika Esperanto. Tečaj počinje 20 ovog mj. u muškoj osnovnoj školi (Botičeva poljana), blagohotno ustupljenoj, u 19,15 sati. Školarina za cijeli tečaj 30.- Din. Upisivanje traje do početka tečaja kod gg. Vinka Ivulića, Đure Lukačevića, Dinka Mrkonjića, Lavica Rossi i Zavod Olimpija. Ovim se pruža prigoda mnogima da pristupe ovom plemenitom pokretu i da uđu “en unu homa familio”.

(Novo doba br. 271, 16. 11. 1934., str. 6)

Tečaj Esperanta otvara se u petak 23 ovog mjeseca u gradskoj pučkoj školi na Botičevoj poljani u 19 i pol sati, gdje se vrši naknadno upisivanje.

(Novo doba br. 275, 21. 11. 1934., str. 6)

Glavna godišnja skupština Esperantskog kluba. Brojno posjećena od starijih i novijih članova održana je preksinoć XIV glavna godišnja skupština Esperantskog kluba u Splitu. Pozdravivši prisutne, skupštinu je otvorio g. Rubčić sjetivši se toplim riječima Viteškog Kralja Ujedinitelja Aleksandra I. čijoj je uspomeni skupština odala počast šutnjom od jedne minute koja je završena trokratnim "Slava". Na to je gromko pozdravljen Nj. V. Kralj Petar II trokratnim "Živio".

Odavši počast preminulim prijateljima Esp. pokreta blgpk. Mons. Don Frani Buliću, prof. Mariji Gjadrov i Vinku Marasoviću, pretsjednik je izrazio zahvalnost kluba gg. Anti Kragiću, uprav. Nikoli Martinkoviću i Josipu Ivelji za njihovo nastojanje oko kluba te svratio pozornost na jačanje pokreta, koje se osobito opaža u našim centrima: Beogradu, Ljubljani i Zagrebu, gdje živo djeluje po više esperantskih društava. Obzirom na važnost ovog pokreta i za naš turizam, pretsjesnik ističe brojne posjete stranih esperantista kroz prošlu godinu i to iz Austrije, Bugarske, Čehoslovačke, Francuske, Njemačke, Poljske i Sjedinjenih Država, te naglasuje potrebu što većeg zamaha pokreta u Splitu i u provinciji.

Tajnik g. Mardešić iznio je pred skupštinu iscrpni izvještaj o radu društva kroz minulu godinu. Održano je nekoliko interesantnih predavanja i izleta te i jedan vrlo uspjeti tečaj. Opažen je porast rada prema ranijim godinama.

Mjesto odsutnog blagajnika, pretsjednik je izvijestio o stanju blagajne. I ovdje su prihodi bili u porastu, a to se ima zahvaliti članstvu, koje je savjesnije plaćalo svoje doprinose. Istaknuta je potreba, da se broj članova poveća i da se u tom pogledu ozbiljno poradi.

Knjižničar g. Lukačević izvijestio je o lijepom porastu društvene biblioteke kroz prošlu godinu, kao i samih čitača, te je završio preporukom da se nabavi što više knjiga.

Data je po tom razrješnica staroj upravi, a iza kraće stanke birana je nova uprava kako slijedi: pretsjednik Rud. Rubčić, potpretsjednik g. Marko Dominis, tajnici gg. Tonko Mardešić i Josip Ivelja, blagajnik g. Tomislav Ivelja, knjižničar g. Ante Vesanović.

U odbor su ušla ova gospoda: G. Barač, M. Duplančić, A. Goić, V. Ivulić, A. Kragić, G. Lukačević, A. Margetić, uprav. N. Marinković, P. Marinković, T. Radica, I. Seletković i A. Vitturi.

Pošto je pretsjednik zahvalio na izglasanom povjerenju, na predlog potpretsjednika g. Dominisa aklamacijom je izabran odbornik g. Ante Kragić počasnim članom Esperantskog kluba za njegove velike zasluge za napredak društva i pokreta.

Raspravljalo se zatim o ovogodišnjim esperantskim kongresima u Osijeku i u Rimu te je zaključeno, da će nacionalni kongre posjetiti više članova i da naš klub bude zastupan na internacionalnom kongresu od odličnog našeg prijatelja g. Bogić Noveljića, učitelja u Podgorici.

U živahnoj debati izredalo se je više govornika te je odlučeno da se održi viši tečaj i da se poduzme sve potrebno za ojačanje pokreta, jer bi se god. 1938. imao održati u Jugoslaviji internacionalni kongres Esperantista.

(Jadranski dnevnik br. 69, 22. 03. 1935., str. 7)

Esperantski Klub pozivlje svoje članove na redoviti sastanak, koji će se održati u srijedu 5 ovog mjeseca u društvenim prostorijama (poslovnica gosp. A. Kragića) u 19 i pol sati. Za predstojeći kongres u Osijeku od 9 do 10 ovog mjeseca neka se učesnici izravno obrate na adresu: VIII kongres jugoslov. Esperantista, Osijek 1, Trgovački dom, za kongresnu kartu na temelju koje uživaju 50 posto popusta na željeznici.

(Novo doba br. 130, 04. 06. 1935., str. 5)

Esperanto u svjetskoj trgovini. Svjetski velesajmovi, međunarodne izložbe i velik broj turističkih društava upotrebljavaju sada međunarodni jezik Esperanto u svojoj reklami.

Kod nas je do sada najviše reklame na Esperantu pravio ljubljanski "Putnik", koji je u više navrata štampao jako ukusne i bogato ilustrovane prospekte o Ljubljani, Sloveniji i slovenačkim lječilištima. Ovi su prospekti blagodareći esperantskoj reklami doprli do najudaljenijih krajeva svijeta pa je sigurno da će iduće godine mnogi stranci posjetiti Sloveniji prigodom kongresa jugoslovenskih Esperantista u Ljubljani, koji će se održati neposredno iza univerzalnog eper. kongresa u Beču.

(Jadranski dnevnik br. 156, 06. 07. 1935., str. 6)

Esperantski klub održaće večeras u Radničkoj komori redoviti članski sastanak. Početak u 20 sati. - Uprava.

(Novo doba br. 159, 10 07 1935., str. 6)

U Njemačkoj zabranjen esperanto. U jednoj odluci njemačkog državnog ministra za odgoj naroda veli se među ostalim: umjetno stvorenim svjetskim pomoćnim jezicima, kao što je esperantski jezik, nema mjesta u nacional-socijalističkoj državi. Njegova uporaba dovodi samo do toga, da se slabe bitne vrijednosti narodnih osebina. Zato treba odustati od toga, da se njeguje ovaj jezik, pa se ne smiju u tu svrhu davati na raspolaganje školske prostorije.

(Jadranski dnevnik br. 139, 15. 07. 1935., str. 10)

Otvorenje esperantskog tečaja za srednjoškolce. Sinoć se je u mjesnom esperantskom klubu otvorio tečaj Esperanta za srednjoškolsku omladinu. Do ostvarenja ovog tečaja došlo je živim zauzimanjem tajnika esper. kluba g. Josipa Ivelje, koji je uspio da za ideju međunarodnog jezika zadobije tridesetak srednjoškolaca. Interesantno je što je ova grupa odlučila da osnuje omladinski sportski klub "Espero" i da svi njegovi članovi kroz vrijeme ferija nauče Esperanto. O važnosti i potrebi međunarodnog jezika rekao je par zgodnih riječi pretsjednik esper. kluba g. Rubčić, na što je mali Vlado Ivelja, učenik IV razreda osnovne škole lijepo deklamirao esperantsku pjesmu "La vojo". Zatim je slijedila prva lekcija tečaja, koji vodi g. J. Ivelja. Zanimljivo je bilo gledati koliko ovi omladinci pokazuju interes za Esperanto, koji je, kako je poznato, vanredno lak i jednostavan.

(Jadranski dnevnik br. 164, 16. 07. 1935., str. 6)

Otvorenje esperantskog tečaja za srednjoškolce. Sinoć je u mjesnom esperantskom klubu započeo tečaj Esperanta za srednjoškolsku omladinu, koji za vrijeme ferija vodi društveni tajnik g. Josip Ivelja i čija je zasluga da je došlo do ostvarenja tog tečaja. Zanimivo je što je ova grupa srednjoškolaca odlučila da osnuje omladinski sportski klub, čiji su članovi obvezni da pohađaju esperantski tečaj.

(Novo doba br. 164, 16. 07. 1935., str. 8)

Esperantski tjedan održat će se u našoj državi od 8 do 16 listopada o. g. Kako je u zadnje vrijeme porastao interes za međunarodni pomoćni jezik esperanto, preporučuje se, da se ovaj tjedan organizuje i u manjim pokrajinskimm mjestima, te da se po mogućnosti otvori tečaj za učenje esperanta. Interesenti neka se izravno obrate za sve informacije Jugoslovenskoj esperantskoj ligi, Zagreb, Primorska 11.

(Jadranski dnevnik br. 221, 21. 09. 1935., str. 6)

Esperanto tjedan. Mjesni Esperanto klub jučer je na svečan način započeo svoj tjedan propagande Esperanto jezika. Kako se opaža Esperanto pokret u Splitu zahvaća sve većeg maha. Tako smo jučer na sastanku otvorenja njihovog zelenog tjedna propagande imali priliku da vidimo preko stotine mladih esperantista-kinja.

Sastanak je otvorio u klupskim prostorijama, vrlo marljivi sekretar kluba g. J. Ivelja. U svom dužem govoru iznio je svrhu i važnost propagande Esperanta i pozvao mlade esperantiste da ovaj pokret šire svim svojim snagama, da porade na tome kako bi u najkraće vrijeme pokret esperanta prodro u svaki kut našeg naroda, jer Esperanto ima uzvišene ideje i on mora da osvoji sve prijatelje mira, napretka i sloge među narodima.

Nakon njega govorili su Tomo Ivelja i Hrčić koji se isto tako zalažu za marljivi rad na širenju jezika.

Poslije sastanka veća grupa Esperantista dijelila je po gradu letke, kojima se poziva građanstvo da uči Esperanto jezik. Iza podne na Vukovom igralištu odigrala se je nogometna utakmica između Š. K. "Espero" i "Pojišana" na kojoj je bilo preko 300 simpatizera za "Espero". "Espero" je nog. športska sekcija Esperanto kluba. Njega vodi marljivi esperantista Tomo Ivelja, koji preko nogometne lopte osvaja mlade ljude za Esperanto. U najkraće vrijeme otvoriće se glazbena sekcija koju formira istomišljenik Vesanović.

Sada se u Splitu održavaju tri esperanto kursa, a nakon nedjelje propagande otvara se veliki kurs u koji se očekuje preko 150 slušača.

Sve ovo jasno govori, da se kod naše omladine počeo da budi smisao za ovaj napredni pokret, kojemu je cilj da, međusobnim sporazumijevanjem, donese ljubav, slogu i mir među narodima.

(Jadranski dnevnik br. 240, 14. 10. 1935., str. 9)

Važnost i korist esperanta. Neosporiva je činjenica da se ne može preći ni granica najbliže okoline, a da se ne naiđe na razne i velike poteškoće radi raznolikosti jezika. Odatle je još u prastarim vremenima potekla ideja jezika kojim bi se svi narodi svijeta mogli da sporazume, ali svi pokušaji - mnogi i raznovrsni kroz vjekove - pojavljivali su se i propadali sve dotle dok se nije pojavio dr Zamenhof i njegov pomoćni i neutralni međunarodni jezik esperanto.

Frapantno jednostavna gramatika esperanta, njegov jednostavni ali bogati riječnik, a nadasve njegov jednostavni i logični stil pobjedio je ubrzo sve skeptike i sve one koji su s nepovjerenjem gledali na esperanto i esperantizam. Danas esperantista ima na milijone i njihov broj se danomice i naglo množi po čitavoj kugli zemaljskoj.

Njegova bogata prevodna i originalna literatura, beletristička i strogo naučna, njegovih preko 150 časopisa raznih struka, njegova svestrana upotreba u trgovini, na svim međunarodnim sajmovima, u radiu, turizmu itd. dokazom su da se sa esperantom danas računa kao sa vrlo važnim faktorom, da je esperanto već postao živi međunarodni pomoćni jeik.

I kod nas u Jugoslaviji esperanto se počeo naglo da širi, u svim većim gradovima, a i u nekoliko sela postoje esperantski klubovi. Pojavljuju se sve više i više razni udžbenici za učenje esperanta, a naša se važnija djela pomalo prevode na esperanto. Prošle je godine na primjer izašao prevod remek-djela naše literature "Smrt Smail-age Čengića", za koji je kritika kazala da je to najbolji i najuspjeliji od svih prevoda koji su dosad izašli na mnogim stranim jezicima.

(Jadranski dnevnik br. 242, 16. 10. 1935., str. 6)